

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/24/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204542
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8119204542.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: T. U., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v T., na ul. L. W. č. 6, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Kubániho č. 16, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 03.07.2020 č.k. 10Csp 57/2019-41 v spojení s dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 07.05.2021 č.k. 10Csp 57/2019-75, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobcovi sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom v spojení s dopĺňacím rozsudkom (ďalej len „napadnutý rozsudok“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 100 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7Csp 62/2018 na Okresnom súde Prešov z nároku uplatneného žalovaným vo výške 1.418,13 eur s prísl. nebola tejto strane sporu priznaná čiastka vo výške 642,06 eur, keďže žaloba bola v prevyšujúcej časti zamietnutá. Žalovaným poskytnutý úver podľa odôvodnenia rozhodnutia bol vyhodnotený ako bezúročný a bez poplatkov vzhľadom na to, že zmluva o úvere neobsahovala obligatórnu náležitosť vyžadovanú ustanovením § 9 ods. 2 písm. f) Zákona o spotrebiteľských úveroch.

3. Podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 09.06.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť spotrebiteľovi ujmu.

4. Podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.06.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

5. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Tento nárok je daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje.

6. Žalobca si bez akýchkoľvek pochybností v inom súdnom konaní v rámci svojej obrany proti uplatnenému nároku úspešne uplatnil porušenie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa zo strany žalovaného, ak tento bez akéhokoľvek právneho dôvodu si uplatňoval voči žalobcovi i plnenia, na ktoré mu žiaden nárok nevznikol.

7. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určení sa vychádzalo z toho, že finančné zadosťučinenie má sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Finančné zadosťučinenie nemožno vnímať ako kompenzáciu, ale ako poskytnutú satisfakciu spotrebiteľovi a tiež ako odmenu pre spotrebiteľa, ktorý privodil vyhlásenie rozsudku, ktorým sa sledujú rovnaké účinky ako opatrenia orgánov dohľadu, ktorých sankcie by boli neporovnateľne prísnejšie. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné tiež prihliadať na okolnosti prípadu, závažnosť porušenia práva, či povinnosti voči spotrebiteľovi, intenzitu trvania a rozsah nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

8. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie mal za to, že suma vo výške 100 eur splní všetky funkcie primeraného finančného zadosťučinenia, keďže morálnym zadosťučinením bol aj rozsudok Okresného súdu Prešov vydaný vo veci 7Csp 62/2018 a je ním aj odôvodnenie tohto rozsudku, a teda že bude mať dostatočný satisfakčný charakter pre žalobcu, dostatočný sankčný charakter voči žalovanému v zmysle individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň bude odmenou pre žalobcu, že sa nekalému konaniu žalovaného nepodrobil, ale napriek nepochybne svojej slabšej ekonomickej a právnej situácii, akú si mohol zabezpečiť žalovaný, sa pustil do sporu s ním. V prevyšujúcej časti bola žaloba o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia zamietnutá.

9. Pokiaľ ide o trovy konania, o týchto sa rozhodlo podľa ust. § 262 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 2 C.s.p. Podľa tohto ustanovenia môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške.

10. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Ako dôvod uviedol, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7Csp 62/2018 žalobca vystupoval na strane žalovanej. Podľa rozsudku v danej veci súd rozhodol na základe skutočností a záverov, ktoré žalobca netvrdil. Išlo o konanie, v ktorom súd ex offo poskytoval ochranu spotrebiteľovi aj s ohľadom na to, že konanie bolo vykonané aj za účinnosti Civilného sporového poriadku. Súdom tvrdený predpoklad, podľa ktorého spotrebiteľ bol nútený domáhať sa ochrany svojich práv na súde a brániť sa v konaní, nemá oporu v základných skutkových pomeroch konania vedeného pod sp. zn. 7Csp 62/2018. Prvoinštančný súd bez akéhokoľvek dôvodu a právneho záveru konštatuje vznik nároku na primerané finančné zadosťučinenie žalobcovi, ktorý v pôvodnom konaní nebol v postavení žalobcu, ale v postavení žalovaného. Z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. nevyplýva vznik nároku na základe úspechu v spore, ale na základe toho, že spotrebiteľ uplatnil, čiže podal žalobu na ochranu svojho práva.

11. Odôvodnenie napádaného rozsudku neobsahuje žiadne skutkové a právne závery nadväzujúce na vykonané dokazovanie, ktorým by sa preukázala dôvodnosť a výška zadostučinenia v sume 100 eur. Odôvodnenie rozsudku je subjektívne a nepreskúmateľné. Napádaný rozsudok nespĺňa základné požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia tak, ako ich definuje ust. § 220 C.s.p., keďže neobsahuje žiadny záver vo vzťahu k predmetu sporu, predovšetkým skutkové závery odôvodňujúce základ nároku a jeho výšku. Priznané finančné zadostučinenie nebolo podľa obsahu a odôvodnenia rozsudku preukázané v konkrétnych skutkových okolnostiach, argumentačne nie je podložené v rozsudku takým spôsobom a v rozsahu, ktorý by zodpovedal požiadavkám na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

12. Podaná žaloba, čo do obsahu a uvádzaných tvrdení, neobsahovala žiadne konkrétne skutočnosti a dôvody na preukázanie požadovaného nároku. Za týchto skutkových okolností preto nie je na mieste aplikovať princíp o tom, že výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu a že danosť nároku bola preukázaná. Uvedený spôsob rozhodovania je viazaný na to, že súd prvej inštancie kvalifikuje rozhodujúce skutkové okolnosti iným spôsobom ako boli posudzované pri podaní žaloby, prípadne výjdu najavo ďalšie skutočnosti. V prejednávanej veci, ale žalobca od počiatku neuvádzal žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých sa mohol oprávnenne domnievať o danosti nároku vo výške žalovanej sumy.

13. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

14. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

15. Vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku vydaného vo veci 7Csp 62/2018 Okresného súdu Prešov pri rozhodovaní o čiastočnom zamietnutí žaloby žalovaného sa zohľadnila obrana žalobcu poukazujúceho na to, že žalovaným poskytnutý úver má byť bezúročný a bez poplatkov, v dôsledku absencie náležitosti vyplývajúcej z ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Zmluva o úvere bola teda vyhodnotená ako bezúročná a bez poplatkov.

16. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

17. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadostučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

19. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

20. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

21. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde, vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

22. Vo veci 7Csp 62/2018 Okresného súdu Prešov v dôsledku procesnej obrany žalobcu bola žaloba žalovaného čiastočne zamietnutá, a to v rozsahu sumy 642,06 eur. K čiastočnému zamietnutiu žaloby došlo až po tom, čo žalobca poukázal na bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. Bol to pritom práve žalovaný, ktorý napriek tejto skutočnosti od žalobcu požadoval plnenie, na ktoré mu nárok nevznikol. Takéto konanie žalovaného, ktoré mohlo mať za následok vznik bezdôvodného obohatenia na úkor žalobcu, nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov.

23. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur, tak ako to určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal, ak v inom konaní si uplatňoval i plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol.

24. Správnym je i rozhodnutie o trovách konania. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie. Výška uplatňovaného nároku teda bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v ust. § 142 ods. 3 O.s.p., uvedené neznamena, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie bolo povinnosťou žalobcu v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ustanovenia § 255 C.s.p. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu.

25. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

26. Zároveň úspešnému žalobcovi bola priznaná i náhrada trov odvolacieho konania v súlade s ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p.

27. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).